

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 68. ANUL XI.

Sabiu 6 Augustu 1863.

Telegrafulu iese de doua ori pe septe-mana: Joi si Duminica. — Prenume-ratiunea se face in Sabiu la expeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre expeditura. Pretulu prenumeratiu-nei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Montarchia pe un an 8. fl. era pe o jumetate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straini pe anu 12 fl. pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Inscratiile se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a doua ora cu 5 1/2. cr. a pentru a treia repetire cu 3 1/2. cr. v.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a XI. tinuta Joi in 1/3 Augustu 1863.

(Continuare si capetu)

Obert continua: Maiestatea Sea aceea ce inseamna proieptulu de adresa cu cuvintele citate, o exprime in manifestulu din 20 Octobru 1860 in cuvintemultu mai blande. (Citeaza introducerea din manifestulu imperatescu din 20 Octobru 1860: „Dupa o lupta s. c. l.) Asia dara nu Maiestatea Sea Imperatulu dice espresu, ca eveneminte seriose facura de trebuintia ne-aperata absolutismulu, ci diet'a transilvana, carea dupa 15 ani grei reajunse a esercita drepturiile sele neprescriptibile constitutionale.

Inalta dieta! si evenemintele presinteli sunt seriose. Tendintiele cele liberale ale Maiestatei Sele Imperatului au aflatu resistintia cerbicioasa in Ungaria, in Croatia in Boemia si airea. Cine sta bun, ca acestea preste putina nu voru deveni si mai seriose? Oare atunci dupa pararile proieptului de adresa n'aru pot deveni iara trebuincioasa domnia absolutismulu? si atunci apoi din punctulu proieptului de adresa ce s'aru pot dice in contr'a reintorcerei la absolutismu? (aplausu). — Din caus'a acest'a densulu e in contr'a acestui pasu, se alatura la amendementulu lui Wittstock si aru dori, ca aline'a sa sune asi: Aceasta tiara, ce se afla de multu in possessiunea unei constitutiuni consolidate din vechime radacinate afundu pe (dor mai bine in Red), terenulu istoricu a trebuit sa simta intr'unu siru de ani cu profunda dorere lips'a libertatii constitutionale, pe atunci candu nescu eveni-minte seriose ale tempului, au facutu trebuincioasa domnia potestatii absolute a regimului.

I. Balomiri. Dupa ordinea afaceriloru nu e de lip-sa, ca amendementele sa fia sprijinite de mai multi. Dintr'-alte sprijinesce pre Obertu, ca e contradicere a recunosece pe de o parte necesitatea absolutismulu, ear pe de alt'a a se plange asup'r'a lui.

Puscariu cere a se citi proiectulu din punctu in punctu, ca sa nu se faca confusiune. — Se primesce si e-nuncia in sensulu acest'a.

Presedintele citeste aline'a 1. unguresce, germanesce, si romanesce (prin Dr. Ratin.) — Schnell cere a se primi in testulu magiaru cuventulu szerencses (fericitu), precumu e in celu germanu si in celu romanescu. Se primesce. Din contr'a se ricipta amendementulu lui Mo-g'a, ca sa remana afara cuventulu ismet si re; dupa-ce apera Rannicher si Conte Siuluti testuarea origi-nala.

Apoi se trece la aline'a 2, care se citeste iar in tustrele limbile, si Rannicher ca referinte apera conceptulu atatu in contr'a propnerei lui Wittstock, dar cu deosebita energia, ba mai si cu ironia in contr'a lui Obert, si argumenteaza, ca si Maiestatea Sea, si inca chiaru in p. n. rescriptu din 15 Iuniu a. c., la care are sa raspunde adres-s'a, dice, ca concentrarea potestatii imperiale a fostu de lipsa, si cere a se pastra cuventulu acest'a.

Dupa cate-va reflexiuni limbistico-gramaticale in testulu romanescu, la care participa Hanni'a, Petru Popp, Baritiu ca referinte, Cont. Siuluti s. a., presedintele enuncia votulu maioritatii, ca n' aline'a 2 in locu de au „facutu tre-buincioasa“ se pune „au casionatu.“

Aline'a 3. se citeste si primesce fara desbatere.

Alinea 4 Dep. Alduleanu, de si a fostu membru alu co-

missiunei pentru compunerea adresei, totusi afla de lipsa, a reflecta 1) ca nu se pote dice recunoscerea legala a totu-roru bisericiloru si confessiuniloru religiose (dor mai corectu religunarie Red.), de ore ce confessiunea orientala n'a fostu recunoscuta legalminte, caci legile din 1848 nu suntu valide, ear ce face absolutismulu, adunarea constitutionala a tie-rei nu pote recunose, 2) aru voi a se adauge la capetulu alineei: spre intarirea si impoterirea statulu preste totu, pre-cum si a singuriteloru regate si tieri.

Puscariu spriginesce acestu amendementu, adau-gendu, ca si in rescriptu asi sta.

Schuler de Libloy cerca a combate pre Alduleanu in privint'a „legalitatii“ confessiunei orientale, de ore ce art. 9. din 1848 garanteza legalitatea. (Nu trecusera 48 ore, decandu d. Schuler osandise aceste legi cu tota e-nergia).

Gaitanu sustine, ca confessiunea orientala e recu-noscuta legalminte si prin diploma.

C. Schmidt spriginesce pre Alduleanu in punctulu 1., combate pre Schuler-Libloy, si nu va se recunosca nici decatu legalitatea legiloru din 1848, prin urmare nu pote a-proba aplicarea lui la punctulu cestiunatu; ear catu pentru punctulu alu doilea, acel'a crede a nu fi esentialu, si asi remane pe langa testulu originalu.

Alduleanu formuleza acum amendementulu seu de sub 2) asi: zur Befestigung der Wohlfahrt der Königrei-che und Länder, und zur Erstarkung des Gesamtstaates (pentru consolidarea fericirii regatelor si tieriloru si pentru intarirea statulu intregu.)

Involindu-se cu acest'a atatu C. Schmidt, catu si refe-rintii si maioritaea adunarei, se enuncia amendementulu in form'a acest'a.

Eitel — post festum-e pentru „legalitate.“

Zimmermann. Deca au intelesu bine pre d. Aldu-leanu, dice elu, dlui sustine, ca nu este lege positiva, carea sa recunosca dupa dreptulu de statu legalitatea religiei gr. cat. si a celei gr. or. Acest'a e adeveratu (Strigari: asi e!). Dar si aceea e adeveratu, ca inca in sut'a 17. nu se indoa nimenea despre egalitatea toturoru confessiunelor din tiara, de ore ce si in tractatulu d'antiau a Transilvaniei cu Austria, ce ni-lu aduse pater Dunod ex societate Jesu la anulu 1684, se garante liber'a esercitare a religi-uniloru din tiara. „Ve aduceti aminte, dice mai departe, ca proieptulu acest'a nu multiemi pre staturile transilvane; caci nu era destulu de precisu, caci era prea elasticu si caci pro-tesantiloru, cari preeumpaniau pe atunci in Transilvania, le e-rau inca in memoria viia formula absque praedicio tamen religionis catholicae, dela pacea Viena din 1606. De a- ceea staturile staruira pentru o formulare mai stricta, si in urm'a acesteia la annu 1686 se facu tractatulu vie-nesu sea u Haller'iannu, in care se dice anumitu, ca Maiestatea Sea nu va introduce dreptulu de patronatu, nici dreptulu canonicu alu romano-catoliciloru.“

In fine, ca sa fia multiemite ambele parti (atatu Roma-nii ca cei indreptatindi, catu si Sasii s. c. l. ca cei fosti in-dreptatite), sa se puna nu recunoscute legalminte ci „ga-rantate“ (Strigari: Asia e!).

In contr'a cuventulu concesu (gewahrt) se declara pentru ace- ea, pentruca libertatea religunara in Tranni'a nu e conceasa, ci e garantata. Se primesce.

Lassel corege testulu germanu, in care au romasu a-

fara cuvintele „desfiintiarea robotelor“, si Rannicher recunoșce, ca acest'a e numai erore de tipariu.

Sipotariu va sa-se dica in testulu germanu in locu de Gesamtstaat „Reich“, dar ne fiindu proieptulu spriginitu, cade.

Schuler de Libloy se invoiesce cu cuventulu „garantate“, combate dis'a lui Eitel: ca tote ordinatiunile regimului absolutisticu au putere de legi si pe terenulu dreptului canonicu, care numai acele ordinatiuni le pote priimi, care nu impunna autonomi'a bisericeloru competente; apoi, ca sa nu se para a contradice cuvinteloru sele din sedinti'a trecuta, crede ca dreptulu canonicu e acelu terenu, care nu fu atinsu de evenimentele de mai tardiu, si asi'a au apelatu la art. 9 din 1848, crediendu ca si biserica orientala se provoaca la elu.

Br. de Siagun'a. Regimulu, regimulu absolutisticu n'a recunoscutu aceasta lege.

C. Schmidt. Aceasi nici ca a fostu sanctionata. Popea cere a se face amintire si de natiuni.

Baritiu e incontr'a amendamentului lui Popea, care ne fiindu spriginitu, cade.

Presedintele enuncia: cain aline'a 4 in locu de „recunoscerea legala“ diet'a pune „garantarea“, ear la urma „spre consolidarea fericirii regatelor si tieriloru si spre intarirea statului.“

Aline'a 5.

I. Balomiri cere, a se pune in locu de „poporele austriace“ poporele transsilvan'e, de ore ce diet'a n'are dreptu de a vorbi in numele altoru popore.

C. Schmidt: Noi, si poporele Austriei, ori sa remana cum e. Schuller e pentru pastrarea testului. Wittstock cere a se dice „Staatsbürger“ (cetatanu de statu) in locu de „Unterthan“ (supusu).

Rannicher. Stamu fatia cu Imperatulu, si fatia cu Maiestatea Sea, cu carele vorbimu in adresa, nu ne potemu numi cetatieni de statu (cu tote ca si acesta numire s'au infreuintiatu unde s'a parutu a fi la locu), ci trebuie sa ne chiamamu suditi seu supusi. Recomenda a se priimi aline'a neschimbata: — ceea-ce se si face.

Aline'a 6. se priimesce fara discussiune neschimbata.

La aline'a 7. au insinuat dep. Gull cu mai multi consoti unu amandementu, si anume ca dupa cuvintele „cuprinsulu in tregu: alu acestoru legi fundamentale ca constitutiunea imperiului proclamandu-o poporeloru Vostre nu numai ati asigurat serbatoresce, a urma in si-ve a-cesta constitutiune fara jignire, a o pastra si a o aperi cu tota puterea imperat'esca incontr'a ori carui atacu, ci ati indatoratu si pre legitimii Vostri urmatori in domnia, a o pazi si a o tine asemenea neclatita, si acest'a la suirea lor pe tronul a o promite intr'unu manifestu, ce-lu voru emite anume pentru acest'a.“

Amandementulu e spriginitu de C. Schmidt si Br. de Friedenfels.

Rannicher aperi proieptulu originalu; dar facendu-se votare prin scolare si sedere, remane in minoritate, si asi'a se priimesce aline'a a 7 cu modificatiunea propusa de Gull si se enuncia astfel.

Cu acestea sedinti'a se ncheia la 1 ora, dupa amedi.

Sedinti'a XII, tinuta Vineri in 1/4 Augustu 1863.

Sub decursulu citirei protocolului propune Schnell a nu se pune numele totororu celor ce vorbescu, ce a se con- trage acelea dupa cuprinsulu vorbiriloru. Se priimesce.

Mog'a iar ese cu cuventulu os in limba magiara, panacandu presedintele lamuresce si aduce lucrulu la capetu.

Muresianu pretinde-ceea-ce inca de multu mai pretinsese atatu densulu, catu si unu altu membru, ca cuventulu „membru dietalu“ sa nu se puna totdeun'a dinnaintea numeloru, in tielegendu-se de sine, ca numai membrii dietei vorbescu in dieta. Se priimesce.

La ordinea dilei e continuarea desbateri speciale asup'a proieptului de adresa.

Rannicher propune, a nu se mai ceti protocolulu in tustrele limbile, ci pe rendu schimbandu-se numai intr'un'a. Asemenea reg. Schneider. Hannia, C. Schmidt a. pentru pastrarea modalitatii de pan'acumu. Se priimesce

cest'a din urma. Rannicher cere a tine dar sedintiele t'empu mai indelungatu, ca sa se aduca odata la capetu caus'a adresei; presedintele-lu m'angaia, ca acest'a e grij'a densului.

Apoi se alege, dupa-cumu se hotarise in sedinti'a trecuta, unu protocolistu nou in loculu lui Brennerberg.

Gull si alti membri ai dietei aduc unu amandementu la aline'a 8; ca adica la capetulu alineei dupa „corpuriloru reprezentative“ sa se dica: „atatu in senatulu imperialu, catu si in diete, si anume in marele-principatu alu Transsilvaniei in intielesulu constitutiunei ei de mai nainte.“

La amandementulu lui Gull se alatura Puscariu cu o scurta motivare, Branu de Lemény fara motivare si Muresianu cu unu adausu, care pune dietele innainte, si senatulu imperialu inapoi. Rannicher aperi concep- tulu, dar remane in minoritate, si asi'a se enuncia aline'a 8. dupa amandementulu lui Gull si consoti.

Aline'a 9 e un'a din cele mai scrupulosu tractate pana acum.

Vajda, (in limba magiara *) propune, ca para- grafulu acest'a sa sune: Acestu actu alu intieptiunei im- peratesci, carele se arata ca unu monumentu luminatoriu alu marimei sublime de reginte, umple si pre reprezentantii marelui-principatu alu Trassilvaniei cu cea mai multiamitore bucuria mai cu s'ema pentru aceea, caci vedemu sustinuta constitutiunea cea vechia, de multe ori diplomati- sata, a patriei nostre, de si cu rezerv'a desemnata in pun- ctulu II. alu p. n. diplome imp. din 20 Oct. 1860, si incatu aceea nu sta in contradictiune cu indreptatirea egala.“

C. Schmidt si Puscariu, dupa-ce mai multi deputati romani spriginisera pre Vajda, priimescu amandementulu, deca e sa remana partea a dou'a a conceptului neschimbata.

Thiemann in cuventu categoricu se mira, cum pe diploma si patenta se pare a se pune pretiu asi'a micu tocmai dintr'o parte (Vajda si depp. rom.), carea a profitatu mai multu prin aceste acte de statu. Elu se simte datoru pozitiei si convictiunei sele, a aperi diplom'a si pateut'a, cu deosebire patent'a, carea a radica puterea si auctoritatea Austriei. Apoi tragendu o paralela intre ceea-ce a fostu Austria in- nainte si aceea ce e dupa diploma, dice cam asi'a: Atunci sta agiulu argintului 153, acum sta 11; atunci era Austria atatu de debila, incatu contrarii ei utezau a-i predice peri- rea; astadi Mai Sea e pe drumu spre Frankfurt, unde sa con- sulte cu suveranii staturiloru germane despre modulu sustine- rei pacei europeice, dupa-ce Insusi deduse initiativ'a. Tran- ni'a cu deosebire are cauza de a multami patentei din 26 Februariu, ori catu e de m'andra cu constitutiunea cea ve- chia; si de aceea elu trebuie sa protesteze incontr'a ori carei incercari de a scade auctoritatea patentei.

Alidulea nu. Innalta casa! Aline'a 9., carea este tocmai obiectulu desbateriloru presinte, mi se pare de cea mai importanta cu privire la patri'a nostra.

Eu punu pe ea mare insemnatate, pentrucu o privescu de o punte, prin care trece cursulu ideiloru adresei de-la ge- neralitatea interesseloru imperiului la cele ale patriei nostre indeosebi, care ne atingu pre noi mai de aprobe.

Innainte in sa de a me dechiaru in privintia propusetiuni- loru facute pro si contra dintr'o parte, trebuie sa premiu, ca eu propunerea d. Vajda nu o pricepu in sensulu acel'a, in care o-au combatutu dd. Conrad Schmidt si Thiemann; eu amu priceputu, ca se propune unu adausu alingatoriu de bas'a constitutiunei Transsilvaniei si nimica mai multu. Eu asi'a l'amu priceputu, si credu ca bine l'amu priceputu si ca prin urmare disputele de pana acumu provinu din neintielegere. Domnia-Lui, dupa cum amu intielesu eu, (Presedintele intre- rumpendu-lu de-lucesce amandementulu lui Vajda.)

Vajda (unguresce) repetiesc camandementulu seu.

Alidulea nu. Me rogu! deca d. Vajda a priceputu in sensulu meu motiunea sea, atunci eu-lu spriginescu; ear de nu, atunci facu eu motiune independente de a Domniei Sele, carea pentru totu casulu sta din urmatoarele:

In aline'a 9 dechiaru casa multiamire pentru chiamarea Transsilvaniei la participare in legislatiunea privitoare la im- periulu in tregu si pentru restituirea dreptului de legitimatiune

*) Fara de a prejudica personalitatii ceii de altmintrea multu sti- mabile a d. vorbitoriu, nu potemu totusi a nu ne esprime pa- rerea de reu pentru aceea, ca unu deputatu romanu vorbesce mai bine unguresce decatu romanesc. Ne tememu, ca foile ma- giare voru esplotata preste mesura acesta impregiurare. Red.)

privitoare la cauzele din launtru ale patriei. Acestea sunt toate bune, însă eu nu me mulțimesc numai cu atât. Eu așiu dori, ca manifestarea momentului de multumire să se facă cu deosebită privire și pentru recastigarea vieții politico-naționale, carea a fost și deabia să fie basă și sufletul edificului constituției patriei noastre. Pre bine scimu, Domnilor! și cugetu ca ar fi de prisos de a mai cită din legile patriei, pentru că se motivedu motiunea mea. Legile aprobate, diplom'a leopoldina, precum și totii articuli dietali urmări sistemului de statu a acestui mare-principatu, au caracteru politico-național, care s'au susținutu în figur'a de trei națiuni politice neprecurmatu până la anul 1848.

Dupăce au trecut Trannia sub blândulu sceptu alu gloriosei case habsburgico-lotaringice, totii recunosc, ca aci pentru prim'a ora s'au amenintatu prin legile de atunci, și potemu dice, s'a delaturatu această basă a constituției Tranniei; încâtă însă și în ce tipu s'au intemplat această, cugetu, nu avemu să esaminăm, pentu-ca legile din 1848 despre uniunea Tranniei cu Ungaria sunt dechiarate atât din partea Majestății Sele C. R. Apostolice, câtă și a înaltei case că aduse cu nedeplină valoare de lege, prin urmare că nesustânde; deunde urmăza, că n constituția Tranniei în caracterulu seu fundamentalu trebuie recunoscută form'a, asiă că și independenția Tranniei cu Ungaria. — Mai departe până atunci, până cându ea că fundată în legi positive nu se v' delatură iara prin legi positive legalmente, sta în vigore. Nici legile, seau mai bine dicendu ordinațiunile acelea foarte elastice, care si-au luat începutulu seu la anul 1849 și au duratu sub guvernulu absolutisticu până la 20 Octombrie 1860, nu se potu privi nice decum că apte și că cuprinătoare de astfelu de evenimente, care sa lase a se trage consecința logică pentru o dietă constituțională, precum că adeca constituția vechia fundamentală a Tranniei s'au stersu. Eu sub tempulu acelu privescu legea fundamentală a Tranniei din punctu de vedere constituționalu numai de suspensă, pentruca în cuvintele Majestății Sele din diplom'a de 20 Octombrie curatu se dice, ca Majestatea Sea afla cu cale, avendu convingerea despre maturitatea poporeloru Sele, a da îndereptu, respective a concede poporeloru Sele împartășirea la viața constituțională, — la aducerea de legi, atâtă p. n. manifestu alu diplomei, câtă și acelu insasi nu si-au prefaptu altu scopu, decâtă regularea referințelor deosebitelor regate și țierii față cu întregulu imperiu, detiermurindu competența între senatulu imperialu și dietele deosebitelor țieri. În dreptulu publicu alu țierii astă și nu mai multu este motiunea produsă de necesitatea timpilor. Pentru acelu însă în punctulu alu 3 alu diplomei Se milostivesce Majestatea Sea a dechiară, ca tote celelalte obiecte ale legislației au să se tracteze prin însesi dietele provinciale și anume în țierile, care se tinu de corón'a Ungariei, după constituția lor vechie.

Aci vedemu lîmpede, Domnilor! basă sistemului Tranniei, sub tempulu absolutismulu printr'unu siru de ani suspensă, iarasi reinviată; vedemu mai încolo în p. n. cuvintu de tron, cuvintele prea parintesci ale Majestății Sele, care escusa cu totă conștiințioasă nepotința punerei în viața a constituției țierii în deplinitatea ei, — de unde credu a luă convingere, Domnilor! ca constituția Tranniei în caracterulu eii fundamentalu nu e prin legi constituționale nice octrouată, până astadi nu e stersă, prin urmare sustă, și are să ne fie temelie la reformele facende în organizarea țierii, — acelu din punctu de vedere a legii. Mai este însă unu momentu neîncunguravenu, care ne pune îndatorire a sustine după potenția-ne caracterulu constituției vechi; acelu este simpatia deosebitelor națiuni, anume a națiunii magiare, secule și sase, precum dorința națiunii române cea ferbinte, care tocma acum este de a intra și insasi în acelu edificiu alu constituției patriei de atâti seculi doritu.

Acestei sistemului au de a mulțimi municipiele isvorulu vieții și drepturilor se constituționale, care au garantatu independenția țierii acum mai bine de 500 ani. Această sistemă trebuie să fie terenulu, fără care p. n. propozițiune regescă privitoare la causă națională și confesiunală a națiunii române este cu nepotință de a se deslegă cu rezultatu salutaru. Acestea sunt motivele, înalta casă! din care eu din parte-mi în basă legii fundamentale a Tranniei punu însemnată deosebită pentru noi Ardelenii, din care aflu cu cale a propune înaltei case, că susținendu testulu din aline'a 9 din proiectulu de adresă, să se mai adăuga o parochia de cuvinte formulându-se aline'a în totu cuprinsulu eii în tipulu urmatoriu:

Acestu actu alu înțeleptu imperatescu, carele se arată că unu monumentu luminatoru alu marime sublimă de regință, imple și pre reprezentatiunea marelui principatu alu Tranniei cu cea mai mulțimătoare bucuria nu numai pentru aceea, că e chemată și Trannia de a participa și de a decide împreună cu numeroșele popore sorori în consensu patrioticu la afacerile comune ale statulu, ci și pentru că marele principatu a recastigatu vechiulu seu dreptu la legislațiunea afacerilor interne ale țierii în spiritulu constituției se basă pe caracterulu sistemului de statu patriotico-național. (Va urmă.)

Alegeri noue.

În orasiulu Clusiu se alesera de nou Br. Franciscu Kemény și Cont. Ioann Mikes.

Și în Alb'a — Iuli'a (Belgradu) și în Aiudu se alesera totu deputatii de mai înainte.

În Alb'a de susu (cerculu de susu) se alege, după-cum spune G. Tr., totu cont. Gavriilu Bethlen.

În Brezcu totu Ioann Fejér.

Pentru Elisavetopole: Eppulu Dr. Haynald.

Pentru Abrudu: Nicolau Szilvásy.

Pentru Ocn'a Săbiulu: Carolu Timár.

Pentru Seps-San-Georgiu: Conte Pavelu Kálnoky.

Pentru Alb'a de josu în loculu baronulu Ștefanu Kemény: Axentiu Severu.

În Treiscaune se amână alegerea.

Cu deosebită bucuria și mulțimirea ne umplura însă alegerile din Săcele, unde reuși d. Constantin Panțiu assessoru în Făgărașu, cu 328 voturi românesce în contr'a a 287 secuiesci date de nou contelui Mikes, care, precum spune Gaz. Transs., declarase, că acum va intra în dietă. (Se scie, că d. conte Mikes e acelu, care și la curtenirea E. S. Gubernatorulu se alăturase la corpulu deputatilor și regalistilor sasi, sub cuvintu, că Săcelele se tinu de Brasiovu.) Destulă că prin acelu alegere nouă Săceleii s'au rehabilitatu în opiniunea publică și au stersu p'ea, ce si-o castigasera prin alegerea prima. Onore dar fratiloru din Săcele, cari au documentatu, că potu cându voru! —

Vom vedea, deca deputatii alesi de nou voru intra în dietă ori nu, și deca se va adeveri în privința dietei ceea ce aduseră de-a rendulu foile magiare și germane, că adică, după-ce se voru alege cei 26 ablegati pentru senatulu imperialu, dietă transilvană se va temporisă, remanendu numai o comisiune, carea să elaboreze cele mai de lipsă.

Săbiu în 6/18 Augustu. Din'a natală a Majestății Sele Imperatulu seserbă preseră cu muzică și teatru festivu, ear astadi prin bubuitulu tunurilor, parada militară rogatiuni în bisericile diferite, curtenire la E. Sea Gubernatorulu și prândiu la Înaltu-Acelasi.

Săbiu în 5/17 Augustu. În ședința de astadi, carea tinu de la 10 ore până la 2½, se desbatu proiectulu de adresă până la aline'a 30 incl.

Varietati și noutati de di.

(Jurnalisticu.) De la 1 Augustu „Buciumulu” ese pe totă diu fără de scadere de formatu și de materie și fără adăugere de pretiu. — „Concordia” aviseza pre cititorii sei, că nepotendu depune cautiunea recerută prin legea de presă, nu p'ote esă de trei ori pe săptămână, după-cum anunțiasă cititoriloru sei la începutulu semestruulu curinte, dar va despagubi pre publiculu seu parte prin suplimentu, parte prin computarea unui florinu la anul venitoriu. (M.)

Secetă din Ungaria produse urmări înfricoșate. Avemu dinnainte-ne date oficiose, din care estragemu următoarele pe pusta Hartobagiului, care de altadata era plină de turme, acum nici pasere nu se vede. Pe alocurea bucatele sunt numai de cate o schiopa dela pamentu și în spice adeseori se afla numai cate patru, trei, două graunție, ba și numai cate unul. În Cumania seamana hotarale cu pustia africana. Siese comune, care avura la anul 1861 la olaltă 30593 vite cornute, astadi au 6087; din 15,193 cai se mai afla 8470; din 245,340 oi se mai afla 147,362; din 26,100 porci se mai afla 7010. An peritu dăra cu totul 24,506 vite cornute, 6720 cai, 197978 oi și 19090 porci.

Totu asiá de mare e nevoi'a si prin Banatu. In comitatulu Torontalului, unde de altadata se secerau de pe unu jugu de pamentu câte 20, 25, ba si câte 30 galete, acumu d'abiá se secera dóna. Totu asiá e si cucurudiulu si fenu. In Comitatulu Timisiului 16 comune au avutu secerisiu bunisiuru, 166 se afla in mare lipsa, ear 10 suntu de peritu.

Ce-va mai bine sta Comitatulu Carasiului. In Comitatulu Baciului se ascepta in un'a parte secerisiu bunu, in cecalalta parte nu este nimic. In Comitatulu Csangradului nu s'au facutu mai nimic, pentru ca de si erau crescute tote pâna la marime de o schiopa, venindu unu povoiu cu pétra, au nimicitu totu. Comitatulu Csangradului nu sta mai bine de câtu cele mentunate. In comitatulu Bekesiului nu e nici unu hotaru cu secerisiu bunu; unde e mai bine, se afla in spice câte dóna grautie. In comitatulu Aradului numai unde si unde este câte unu satu scutitu de lipsa.

Din scrii private audimu, ca sute de ómeni au venit in Tranni'a si sute altii voru sa tréca in Romani'a, cá sa scape de fóme.

Din strainatate.

Din Romani'a nimic deosebitu. Adunarea domnitorilor germani din Frankfurt e vorbirea dilei; in Franci'a sa fia facutu impressiune neplacuta acésta adunare. — Luptele in Poloni'a tinu rostu; Rusii imprasciara proclamatiuni, prin care provóca pre Polonii a se supune Tiarului si a conlucra la realisarea ideei panslavistice. — In Greci'a totu confusiune. — In Turci'a bolnavu Omeru Pasi'a.

Indreptare. *)

Espressiunea dlui „Catone Censoriulu“ din nrulu 61 a. c. alu „Concordiei“, unde vorbindu despre desfiintierea teritoriilor deosebite a nationalitatilor din Transsilvani'a, intre altele dice: ca „unu politICASTRU in Telegr. Rom. nesciindu ce face, vorbesce de teritoriu románu in Transsilvani'a adeca: ca Románii inca sa céra teritoriu nationalu in Transsilvani'a,“ — me simtiu indatoratu a o indrepta intr'acolo, ca eu, cá autoriulu acelui articolu din Telegr., n'amu pledatu de felu pentru, ci in contr'a teritoriilor nationalitatilor deosebite.

Credu ca daca d. Cat. Cens. ar fi cetittu cu atentiune a celu articolu din Telegr. s'aru si potutu convinge despre adeveru, si nu m'aru invinovati despre aceea ce nu e adeveru; asiá insa — nesciindu ce face — 'mi sucesce cuvintele, si me onoreza cu epitetu de „politICASTRU.“

Am fostu si sum incontr'a principiiu teritoriale nu numai din cauzele citate si in Conc., ci si pentru aceea, ca in propusitiunile regesci este vorb'a despre inarticularea, „natiunei románe“ adeca a toturor románilor din Transsilvani'a; si déca Románii aru cere si li s'aru dá unu teritoriu deosebitu: fire-aru óre cu potintia, cá toti Románii din Trassilvani'a pâna 'n celu din urma sa se póta escortá intre acesti muri chinesischi? ear déca teritoriulu románu cu tote acestea totusi s'aru infiinti'a, fire-aru óre cu dreptate a lasá o parte a Románilor — fia aceea o parte insemnata seu neinsemnata, insa pentru noi pretiuita — si mai departe subingigirea parintésca (?) si sub tutoratulu strainilor? — Nici de cátu!

Acestea si asemenea motive, — despre care am tractatu mai pre largu intr'unu articolu adressatu la Telegr. **) — suntu destule de a abate pre ori-care Románu de-la principiulu teritoriulu deosebitu pentru fiacare nationalitate.

Qui bene distinguit bene docet; qui bene legit bene intelligit verba.

(M. B.)

Anuncia literariu.

Pretiuu Tesaurulu de monumente isto-

*) Din caus'a impregiurárilor fára vin'a nóstra intardiata Red.)

**) Care insa redactiunea din motivulu desfasuratu stim. coresp. in epistola privata, nu l'a potutu priimi intregu. Red.)

Redactoru respondiatoru Zacharia Botu.

rice se reduce pentru Románii din Transilvani'a si pártile ei la 10 fiorini pre unu annu intregu. — Abonamentele se potu face la librari'a Filtsch in Sabiu; se potu tramite si deadreptulu la redactorulu, sub adress'a: D-lui A. Papiu Ilarianu, la curtea de cassatione, in Bucuresci.

Nr. 38.—3

Concursu.

La scol'a capitala romána ortodoxa orientala a Protopopiatului Dobrei in Dobr'a — devenindu unu postu de Invetiatoriu vacantu — se éscie concursu pana la 16 August 1863 st. v. cu salariu annulu de 400 fl. v. a.

Individii — cari voru compelt la 'mbracarea acestul postu, trebue sa fia de natiune romána si de religiunea ortodoxa orientala, cá sa póta corespunde caracterulu nationalu si confessionalu alu scolei, si au a-se adressá pâna la Datulu descrisu eatra Efori'a scolara, provediendu recursele lor.

Cu Atestatu de botezu, cu documentu despre capacitatea, despre serviciulu avutu, seu despre ocupatiunea de mai 'nainte, precum si despre portarea morala — politica, si cuscinti'a limbiloru patriei.

Presiedintele Eforiei scolei capitale a protopopiatului románu gr. or. Dobr'a.

Nicolau de Crainicu
Protopresviteru.

34—3

Edictu.

Alessandru Ben'a de religiunea gr. res. — din Comun'a Pianu de josu, scaunulu S.-Sebesiului, aprópe de doi ani de dile si-á parasitu cu necredintia pre legiuit'a sa socia Rachil'a nascuta Constantinu Tincu din Sabesiu; asiá prin acést'a se cíteza pana in 18 Augustu 1864, a se aretá inaintea subinsemnatulu scaunu protopopescu. cáci altmintrelea si fára de elu-amesuratu SS. canóne-se va face destulu cererei suplicantei. —

Scaunulu protopopescu greco-resariténu.

S.-Sabesiu in 16 Iuliu 1863.

Ioann Tipeiu m. p.
Protopopu.

Pretiurile de piatia

din Sabiu in 6/18 August 1863.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte galét'a nemt. (Metzen) *)	3	87
„ de midilocu „	3	60
„ de códa „	3	33
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	53
Ovesulu de frunte gal. nemt. (Metzen) *)	1	47
„ „ midilocu „	1	40
„ „ códa „	1	33
Cucturuzulu galét'a nemtiésca (Metzen)	2	7

*) 3 galete nemtiesci suntu=2 gal. ardeleneschi.

Corespondintia.

A. V. in Lugosiu. Eramu datori a priimi respunsulu, de ni-lu dedeati nóua; asiá nu se póte. — A. P. Oradea-mare: Cátu se va poté mai curendu. — G. S. in S. Pentru lucrurile secundarie nu potemu lasá cele primarie.

Burs'a din Vien'a in 5/17 August 1863.

Metalicele 5%	76. 95	Actiile do creditu	191. 80.
Imprumutulu nat. 5%	82. 25	Argintulu	112.
Actie de banca	793.	Galbinulu	6. 30

Se mai afla numeri de-la inceputulu semestruulu, adica de-la deschiderea dietei, si sa priimescu prenumeratiuni si acum.

Editor'a si tipariulu tipografiei diocesane